

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 17.05.2021 § 38

§ 38

Edustajan nimeäminen ja toimiohjeen antaminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kevätyhtymäkokoukseen 25.5.2021

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantala Katarina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Teknisen toimen johtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

1
nimeää Espoon kaupungin edustajaksi HSL:n vuoden 2021 kevätyhtymäkokoukseen 25.5.2021 teknisen toimen johtaja Olli Isotalon tai hänen ollessaan estynyt lakimies Katarina Rantalan, ja

2
antaa yhtymäkokousedustajalle toimiohjeeksi kokouksessa

2.1
kannattaa, että yhtymäkokous merkitsee tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja pyytää hallitusta antamaan selvityksensä arviointikertomuksen johdosta syysyhtymäkokoukselle,

2.2
kannattaa tarkastuslautakunnan esitystä liittyen tilintarkastuskertomukseen tiedoksi merkitsemiseen, tilinpäätöksen hyväksymiseen ja vastuuvapauden myöntämiseen tilivelvollisille,

2.3
kannattaa hallituksen esitystä, että tilikauden alijäämä, 71 055 875,11 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätilille,

2.4
kannattaa hallituksen esitystä, että peruspääomalle ei makseta korkoa vuodelta 2020 ja että kuntakohtaisesta kumulatiivisesta ylijäämästä ei makseta jäsenkunnille korkoa eikä kuntakohtaisesta kumulatiivisesta alijäämästä laskuteta korkoa vuodelta 2020,

2.5
kannattaa hallituksen esitystä, että yhtymäkokous toteaa Hannele Luukkaisen menettäneen yleisen vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävään 1.1.2021 alkaen ja valitsee Luukkaisen tilalle uuden tarkastuslautakunnan jäsenen tarkastuslautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi,

2.6
kannattaa hallituksen esitystä johtajasopimuksen hyväksymisestä

erokorvauksen osalta, ja

2.7

kannattaa muita esityslistan mukaisia esityksiä.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kevätyhtymäkokous

HSL:n kevätyhtymäkokous pidetään 25.5.2021 klo 11.00 sähköisenä kokouksena.

Kokouksessa käsitellään HSL:n perussopimuksen mukaan kevätyhtymäkokoukselle kuuluvat asiat.

Yhtymäkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020,
- vuoden 2020 tilintarkastuskertomus, tilinpäätöksen vahvistaminen, taseen osoittaman tuloksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen,
- koron maksaminen HSL:n peruspääomalle sekä kuntakohtaiselle ylijäämälle ja koron periminen kuntakohtaisesta alijäämästä vuodelta 2020,
- eron myöntäminen tarkastuslautakunnan jäsenelle ja uuden tarkastuslautakunnan jäsenen valinta,
- toimitusjohtajan johtajasopimuksen hyväksyminen erokorvauksen osalta, ja
- sidonnaisuusilmoitusten merkitseminen tiedoksi.

Tilikausi 2020

Vuonna 2020 HSL:n toimintatuotot olivat yhteensä 665,4 milj. euroa, 89,6 milj. euroa (11,9 %) alle talousarvion (TA 755,0 milj. euroa). Toimintatuotoista 36,6 % on lipputuloja ja 51,9 % kuntaosuuksia. Lipputulojen osuus toimintatuotoista väheni 14,6 %-yksiköllä edellisvuodesta. Toimintatuotot jäivät alle 600 miljoonan euron, kun niissä ei huomioida tukia ja avustuksia, kun taas vuonna 2019 toimintatuotot olivat 748,2 milj. euroa.

Lipputulot ovat yhteensä 243,3 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 148,0 milj. eurolla (37,8 %). Talousarvion lipunmyyntiennuste perustui keskimäärin 1,5 % matkustajamäärän kasvuarvioon, kun koronaviruspandemian myötä toteutunut matkustajamäärien vähenemä oli 36,5 %.

Kuntaosuudet olivat yhteensä talousarvion mukaiset 345,3 milj. euroa ja toimintakuluista niillä voitiin kattaa 48,0 %.

Tukia ja avustuksia saatiin yhteensä 66,7 milj. euroa, josta 56,6 milj. euroa oli akuutista koronatilanteesta aiheutuviin lipputulomenetyksiin myönnettyä tukea, 4,8 milj. euroa suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea, 3,5

milj. euroa ilmastoperusteisen rahoituksen MAL-sopimuksissa sidottua tukea ja 1,8 milj. euroa muita tukia ja avustuksia. Koronatilanteesta aiheutuviin lipputulomenetyksiin myönnetty tuki kattoi 38 prosenttia lipputulomenetyksistä vuonna 2020.

Toimintakuluja toteutui yhteensä 719,1 milj. euroa, mikä jäi 40,3 milj. euroa alle talousarvion (5,3 %). Toimintakuluista 688,0 milj. euroa (95,7 %) oli palvelujen ostomenoja. Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 507,1 milj. euroa, 70,5 % HSL:n toimintakuluista. Operointikustannukset alittivat talousarvion yhteensä 33,7 milj. eurolla (6,2 %). Muita kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 63,7 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 7,2 milj. eurolla (10,1 %). Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate oli 53,7 milj. euroa alijäämäinen.

Rahoituksen nettokustannuksiksi arvioitiin talousarviossa 0,2 milj. euroa. Talousarvio sisälsi varauksen jäsenkunnille peruspääomasta ja ylijäämäkertymistä maksettaville korolle. Talousarvio ei sisältänyt varausta talousarviolainan nostoon, mutta akuutista koronatilanteesta johtuen yhtymäkokous päätti 24.4.2020 § 7 myöntää toimitusjohtajalle lainannostovaltuudet enintään 200,0 milj. euron suuruisille luotoille. Lainaa nostettiin tilikauden aikana 50,0 milj. euroa.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 71,1 milj. euroa alijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 23,2 milj. euron alijäämaiseen tulokseen. Hallitus esittää alijäämän kirjattavaksi edellisten vuosien yli-/alijäämätilille. Ilman valtion lipputulomenetyksiin myöntämää koronatukea tilikauden alijäämä olisi ollut 127,7 milj. euroa.

Investointien toteutuminen

Vuoden 2020 Investointimenot ovat yhteensä 16,9 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 5,2 milj. eurolla (23,6 %). Investointimenoista 4,2 milj. euroa liittyi HSY:ltä lunastettuihin KOy:n osakkeisiin ja 3,5 milj. euroa lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ) kehityshankintoihin. Muiden operatiivisten tietojärjestelmien, asiakassovellusten ja lähiverkon kehittämiseen käytettiin yhteensä 9,2 milj. euroa. Talousarvion alittuminen johtuu joidenkin investointihankkeiden siirtymisestä tuleville vuosille, mm. joukkoliikennerekisterin JORE 4.0 ja tunnistepohjaisen järjestelmän kehitysinvestointien siirtymiseen tulevaisuuteen. Investointimenoihin oli varattu myös 2,0 milj. euroa JUKI-siirtymäkauden korvauksiin, joihin liittyvät kustannukset siirrettiin käsiteltäväksi käyttömenoihin.

Koronaviruspandemian vaikutukset

Koronaviruspandemian vaikutukset näkyivät hyvin nopeana muutoksena HSL:n toiminnassa maaliskuun puolivälissä, kun matkustajamäärät seudulla vähenivät kaikissa julkisen liikenteen muodoissa reilusti alle puoleen tavanomaisesta päiväkohtaisesta tasosta. Vuonna 2020 joukkoliikenteessä tehtiin 251,9 milj. nousua, joka oli 145,0 milj. nousua (36,5 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna. HSL:n julkisen liikenteen matkustajamäärät pysyivät myös loppuvuodesta huomattavasti tavanomaista matalammalla tasolla. Matkustajamäärä väheni loka-joulukuussa Helsingissä 45 prosenttia, Espoossa ja Kauniaisissa 42 prosenttia ja Vantaalla 31 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Valtion 4. lisätalousarviosta saadusta koronatuesta huolimatta palveluita jouduttiin sopeuttamaan: kesäliikenneaikatauluihin siirtymistä aikaistettiin ja metro sekä raitiovaunut siirtyivät harvennettuun liikenteeseen keväällä 2020. Matkustusväljyyden turvaamiseksi metrossa toisaalta myös laajennettiin tiheämmän vuorovälin liikennöintiä. Palvelutason supistukset pidettiin hyvin maltillisina, jotta riittävä matkustusväljyys voitiin varmistaa. Joukkoliikenneverkoston palvelutaso HSL-alueella säilyi koko vuoden edelleen hyvänä. Ilman valtion tukea ja velkarahaa palvelutasoa olisi jouduttu karsimaan ja/tai matkustajilta perittäviä lippujen hintoja korottamaan ja/tai jäsenkuntien kuntaosuuksia korottamaan vielä entisestään.

Peruspääoma

HSL:n peruspääoma oli 31.12.2019 9,6 milj. euroa ja se säilyi edellisvuoden tasossa. Kun tilikauden 2020 alijäämä, 71,1 milj. euroa, kirjataan edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille, oma pääoma on tilinpäätöksessä 7,5 milj. euroa, mikä jää alle peruspääomaosuuden.

Arviointikertomus vuodelta 2020

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja antaa sen tiedoksi yhtymäkokoukselle.

Tarkastuslautakunnan jäsenen vaihtuminen

Tarkastuslautakunnan jäsen Hannele Luukkainen on menettänyt yleisen vaalikelpoisuutensa tarkastuslautakunnan jäsenen tehtävään kuntalain 71 §:n ja 76 §:n perusteella 1.1.2021 alkaen kuntayhtymän jäsenkunnasta poismuuton vuoksi. Hallitus esittää, että yhtymäkokous valitsee Luukkaisen tilalle uuden tarkastuslautakunnan jäsenen tarkastuslautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Uuden jäsenen ehdottaminen Luukkaisen tilalle on Helsingin kaupungin asia.

Toimitusjohtajasopimuksen hyväksyminen erokorvauksen osalta

HSL:n toimitusjohtajan virassa on 1.2.2021 alkaen toiminut Mika Nykänen. Hallitus päätti toimitusjohtajavalinnan yhteydessä toimitusjohtajan kiinteän kuukausittaisen kokonaispalkan ja että muut virkasuhteen ehdot vahvistetaan johtajasopimuksessa. Hallitus on neuvotellut Mika Nykäsen kanssa kokouskutsun liitteen mukaisen johtajasopimuksen. Johtajasopimus sisältää määräykset virkasuhteen päättymisestä ja sen ehdoista muussa kuin kuntalain 43 §:ssä tai kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa tarkoitetussa tilanteessa. Koska johtajasopimus sisältää ehdot erokorvauksesta, tulee kuntayhtymän ylimmän päättävän toimielimen hyväksyä se.

Päätöshistoria